

شرح وظایف کلانتریها و پاسگاهها

مؤلف: علی نقی زمانی کیوسری

زمانی کیوسری، علونقی، ۱۳۳۲ -

شرح وظایف کلانتریها و پاسگاهها/ تدوین و تألیف علی نقی زمانی کیوسری؛ ویراستار علیرضا غلامی؛ [برای معاونت آموزش دانشگاه علوم انتظامی ناجا، اداره کل تدوین متون آموزشی]. - - تهران: جهان جام جم، ۱۳۸۴.

۱۳۶ ص. - (معاونت آموزش دانشگاه علوم انتظامی ناجا، اداره کل تدوین متون آموزشی: [ج] ۴۱)

ISBN 964-8625-63-8

فهرستنویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. علوم انتظامی - - ایران - - دستنامه‌های افسران. ۲. پلیس - ایران - - شرح وظایف. ۳. دانشگاه علوم انتظامی ناجا - - برنامه‌های درسی. الف. دانشگاه علوم انتظامی ناجا. اداره کل تدوین متون آموزشی. ب. عنوان ج. فروست. ۴۱

۳۷۸/۵۵

LGR ۹۹۶/۵۲

۸۲-۲۶۱۳۱ م

کتابخانه ملی ایران

شرح وظایف کلانتریها و پاسگاهها

مؤلف: علی نقی زمانی کیوسری

ویراستار: علیرضا غلامی

مدیر اجرایی: محمدرضا نادرپور

صفحه‌آرا: نگین صارمی

طراح جلد: محمد خدایی

لینوگرافی: بهنور پرداز

چاپ: نگرش

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

سال انتشار: ۱۳۸۴

قیمت: ۱۱۰۰۰ ریال

ناشر: مؤسسه انتشاراتی جهان جام جم

نشانی: تهران - خ جنت‌آباد شمالی - خ گلزار غربی - کوچه شهید محسنی بعد - پلاک ۱۳

تلفکس: ۴۴۸۲۹۲۳۱

پیشگفتار

دانشگاه علوم انتظامی به عنوان مرکز تربیت افسران مؤمن، متعهد و متخصص، رسالت عظیمی در تأمین کارکنان مورد نیاز ناجا و ارتقاء علمی آنان در طول خدمت مقدس را برعهده دارد.

تولید و انتشار علوم پلیسی، مکتوب و مستند نمودن تجارب و یافته‌های علمی و تجربی نیز یکی دیگر از رسالت‌های این دانشگاه محسوب می‌شود.

در راستای مأموریت‌های یاد شده، تألیف کتاب‌های علمی آموزشی توسط اساتید و صاحب‌نظران در برنامه‌های جاری معاونت آموزش دانشگاه گنجانده شده است تا در این رهگذر انتقال دانش به دانشجویان، فراگیران و سایر علاقه‌مندان روند مطلوب‌تری داشته باشند.

ایده‌واریم با تداوم روند موجود و انتشار متون جدید، بتوانیم ضمن انجام رسالت و مأموریت‌های متصوره به ارتقاء سطح علمی و مهارتی کارکنان ناجا و در نهایت ارتقاء کمی و کیفی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران کمک نموده و رضایت خداوند متعال را کسب نماییم.

بدین وسیله از زحمات کلیه عزیزانی که در این خصوص ما را یاری نموده و یا می‌نمایند، به ویژه اساتید و مؤلفان گرامی، همکاران آموزشی و گروه‌های علمی تقدیر و تشکر می‌نمایم.

معاون آموزشی دانشگاه علوم انتظامی
سرهنگ پاسدار مهندس علی‌اصغر نیکنام

مقدمه

تولید منابع آموزشی غنی‌ترین بخش فرآیند برنامه‌ریزی آموزشی در دانشگاهها و مؤسسه‌های علمی و آموزشی است و دانشگاه علوم انتظامی نیز به عنوان مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی، از این فائده مستثنی نیست. بنابراین، با توجه به توسعه و گسترش فن‌آوری در علوم پلیسی و انتظامی، لزوم دگرگونی اساسی در نظام آموزشی دانشگاه علوم انتظامی بیش از پیش احساس گردید و به همین منظور تولید منابع و متون آموزشی به عنوان بخشی از نظام آموزشی دانشگاه علوم انتظامی در دستور کار قرار گرفت بطوری که در چند سال اخیر گام‌هایی در جهت تولید منابع و متون آموزشی در حوزه‌های تخصصی علوم پلیسی برداشته شده است که هنوز مراحل اولیه را طی می‌کند، در این مرحله دانش، بینش، مهارت‌ها و ارزش‌های علوم پلیسی تدوین، تنظیم و به رشته تحریر درآمده است تا به لحاظ تنوریک و نظری علوم پلیسی و انتظامی را پوشش دهد. در این راستا، اداره کل تدوین متون آموزشی معاونت آموزش، با تدوین، تألیف و ترجمه متون آموزشی، امکان تحقق اهداف ذیل را در نظام آموزشی دانشگاه فراهم می‌سازد:

الف) بالابردن توان شناختی و علمی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی

مهم‌ترین هدف تولید متون آموزشی بالابردن شناخت، بینش و مهارت دانشجویان دانشگاه

علوم انتظامی است. این شناخت را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد:

۱- آموختن و یادآوری دانش و اطلاعات تخصصی علوم پلیسی؛

۲- درک و فهم تخصصی علوم انتظامی؛

۳- به کار بردن اصول، قوانین و روش‌های خاص علوم انتظامی؛

۴- تجزیه و تحلیل و نقد مسائل، عوامل و پدیده‌های انتظامی؛

۵- تولید، ارتقاء و اصلاح علوم پلیسی در کشور؛

۶- به‌کارگیری روش‌ها و تکنیک‌های علوم پلیسی گذشته و حال

ب) بالا بردن مشارکت فردی و جمعی دانشجویان

با تدوین منابع می‌توان ارزش‌ها، علایق و نگرش‌های دانشجویان پلیس را بالا برد و با بالا

بردن آن می‌توان:

۱- امکان خرب گوش دادن را برای دانشجویان فراهم آورد.

۲- امکان مشارکت فردی و جمعی را در حوزه‌های مسائل اجتماعی در دانشجویان مهیا نمود.

۳- دانش، بینش و مهارت را برای دانشجویان مهیا کرد تا بتوانند به اتکای آن از عملکرد و

توان علمی و تخصصی خود در حوزه فعالیت‌های انتظامی دفاع نمایند.

۴- امکان کنترل رفتار و گفتار را برای دانشجویان مهیا ساخته تا نظام آموزشی و منش انتظامی

را پیوسته به صورت نظام ثابت ذهنی در خود به وجود آورند.

(هفت)

ج) بالا بردن توانایی‌های مهارتی دانشجویان علوم انتظامی

تسلط بر مهارت‌های علمی، تجربی، سنتی و عمومی پلیسی یکی از اهدافی است که با تولید و تدوین منابع آموزشی نهادینه خواهد شد. با ایجاد این منابع سازماندهی شده می‌توان:

- ۱- امکان مشاهده دقیق و هدفمند وقایع و پدیده‌های پلیسی را برای دانشجویان مهیا نمود.
- ۲- پیروی و تقلید از قوانین، روش‌ها و ضوابط عمومی و علمی علوم پلیسی را برای دانشجویان فراهم کرد.

۳- دقت و سرعت عمل را در دانشجویان بالا برد.

۴- رعایت نظم و انضباط در انجام عملیات انتظامی را برای دانشجویان مهیا کرد.

۵- تسلط کامل بر وظایف اجرایی و شغلی برای دانشجویان را به وجود آورد.

د) شناخت ارزش‌های مشترک جامعه و پلیس

با تولید منابع و متون آموزشی از دانشجویان پلیس توقع آن می‌رود که شناخت دقیقی از ارزش‌ها، علایق، گرایش‌ها، باورها و عقاید جامعه خود داشته و آنها را در انجام وظایف به کار گیرند، این شناخت می‌تواند شامل موارد ذیل باشد:

- ۱- شناخت ارزش‌های مشترک عمومی جامعه و پلیس؛
- ۲- شناخت حقوق سازمانی و انسانی شهروندان از سوی پلیس؛
- ۳- ایجاد حس وفاداری به کشور، نظام و پلیس؛
- ۴- احساس احترام و تعلق خاطر نسبت به آرمان‌ها، میراث، تاریخ، نهادهای اجتماعی، ارزش‌های اسلامی و انسانی.

تغییر و ارتقای نظام تعلیم و تربیت در دانشگاه علوم انتظامی مسئله‌ای است که قابل شک و خدشه نیست و دانشگاه باید در این برهه از زمان با تولید، تدوین و تألیف منابع و متون آموزشی گام بردارد و در این راستا دانشگاه علوم انتظامی با ایجاد تشکیلات و مدیریت مستقل تصمیم به تولید منابع و محتوای آموزشی گرفته که متن حاضر حاصل زحمات یکی از تولید کنندگان عرصه تولید و تدوین منابع و متون آموزشی است. امید است کارشناسان، محققان و مسئولان؛ منابع تولید شده را مورد نقد و اصلاح قرار داده و نقاط خلاء را به اطلاع نویسندگان گروه علمی مربوط و معاونت آموزش دانشگاه برسانند تا در جهت پرکردن خلاء موجود در علوم پلیسی و انتظامی اقدام لازم صورت پذیرد.

در پایان توفیق روز افزون نویسندگان، مترجمان و تلاشگران عرصه تولید متون آموزشی دانشگاه علوم انتظامی را از خداوند متعال خواستارم.

مسئول طرح تدوین متون آموزشی دانشگاه علوم انتظامی

محمدرضا نادرپور

۱.....	مقدمه مؤلف	۱
۳.....	فصل اول: کلیات و تعاریف	۳
۳.....	تعریف یگان انتظامی	۳
۴.....	تفاوت یگان انتظامی با سایر مدیریتهای	۴
۵.....	واحدهای صف و ستاد	۵
۵.....	خصوصیات فرمانده یگان انتظامی	۵
۶.....	مأموریت و شرح وظایف کلانتری و پاسگاه انتظامی	۶
۸.....	همکاری و هماهنگی	۸
۹.....	فصل دوم: تشکیلات و اهم وظایف سازمان جدید کلانتری	۹
۹.....	ملاحظات اساسی در تعیین نوع کلانتری	۹
۱۰.....	تقسیم‌بندی کلانتریها از نظر درجه سازمانی رؤسای آن	۱۰
۱۰.....	تشکیلات، اهم وظایف و شرح مشاغل سازمان جدید کلانتریها	۱۰
۱۹.....	فصل سوم: دوایر کلانتری انتظامی	۱۹
۱۹.....	مرکز فرماندهی و کنترل در کلانتری	۱۹
۲۰.....	فرایند سیستم فرماندهی و کنترل کلانتریها	۲۰
۲۲.....	مراحل اقدامات و روند امور در فرماندهی و کنترل (مرفوک)	۲۲
۲۴.....	اهم وظایف رئیس مرکز فرماندهی و کنترل	۲۴
۲۵.....	شرح شغل افسر شیفت مرفوک کلانتری	۲۵
۲۶.....	شرح شغل افسر ارجاع	۲۶
۲۶.....	شرح شغل ابراتور بیسیم	۲۶
۲۷.....	شرح شغل ابراتور رایانه	۲۷
۲۷.....	شرح شغل متخصص نگهداری دستگاههای رایانه‌ای	۲۷
۲۷.....	شرح شغل متصدی نگهداری دستگاههای مخابراتی	۲۷
۲۸.....	شرح شغل ابراتور تلفن	۲۸
۲۸.....	دایره اداری پشتیبانی	۲۸
۲۹.....	اهم وظایف رئیس دایره اداری	۲۹
۳۰.....	اهم وظایف آماد و پشتیبانی کلانتری	۳۰
۳۳.....	روش انجام کار در دایره اداری و پشتیبانی	۳۳
۳۴.....	پاسدارخانه	۳۴
۳۷.....	دایره قضایی	۳۷
۴۳.....	دایره اجتماعی و مشاوره مددکاری	۴۳
۴۷.....	شرح شغل مشاوره مددکاری	۴۷
۴۸.....	شرح شغل آسیب‌شناسی اجتماعی	۴۸

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۴۹	شرح شغل متخصص مشارکت عمومی و دفاع اجتماعی
۵۱	دایره اطلاعات
۵۱	شرح شغل رئیس دایره اطلاعات
۵۲	شرح شغل سرمتخصص جمع‌آوری اطلاعات
۵۲	شرح شغل متخصص جمع‌آوری اطلاعات
۵۳	کارشناس اطلاعات
۵۳	امور مخبرین
۵۴	شرح وظیفه مسئول تعقیب و مراقبت
۵۵	شرح شغل کنترل جمعیت
۵۵	شرح شغل کمک کارشناسان کنترل جمعیت
۵۶	مفاسد اجتماعی
۵۶	کنترل اتباع خارجه
۵۷	شرح شغل متخصص نظارت بر اماکن عمومی
۵۸	دایره تجسس
۶۳	شعبه مواد مخدر
۶۷	دایره پیشگیری و انتظامی
۸۱	فصل چهارم: نگهبان محله
۸۱	مقدمه
۸۲	تاریخچه
۸۲	معرفی نگهبان محله
۸۳	اهمیت و ضرورت نگهبان محله
۸۳	اهداف ایجاد نگهبان محله
۸۴	هیأت مدیره نگهبان محله
۸۴	شرایط جذب نگهبانان محله
۸۵	نحوه آموزش نگهبان محله
۸۷	فصل پنجم: دانستیهای مدیریتی
۸۷	دانستیهای مدیریتی ویژه رؤسا و فرماندهان محترم کلانتری و پاسگاه
۸۷	بخش اول
۱۰۷	بخش دوم
۱۱۶	جدول کدبندی جرائم و وقایع
۱۲۳	خودآزمایی
۱۲۵	منابع و مآخذ

مقدمه مؤلف

مدرک آموزشی با توجه به تغییرات اساسی در تشکیلات و شرح وظایف کلانتری و پاسگاه انتظامی با عنوان مبانی امور انتظامی جهت مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی دانشگاه علوم انتظامی تهیه گردیده است.

سردار فرماندهی محترم ناجا جهت ایجاد تعامل مردم با پلیس و تقویت روحیه پلیس اجتماعی در اقدامی قابل تحسین در قدم اول نسبت به تغییر بنیادی ساختار کلانتریها اقدام و با اهداف حل و فصل مسائل ساده در کلانتری توسط افسران و پرسنل بصیر و آگاه به وظایف و مسائل قضایی و اجتماعی و روانشناختی و عدم ارجاء و ارسال همه بررسیها به مراجع قضایی و انتظامی نسبت به گسترش سازمان با توجه به تنوع مأموریتهای کلانتری در خصوص ایجاد دوایری همچون دایره قضایی و دایره مددکاری و مشاوره تدبیر و این تغییرات اساسی در گام نخست در تهران بزرگ و عملاً در سایر استانهای کشور نیز اجراء می گردد.

کلانتری و پاسگاه انتظامی که اولین نقطه تماس مردم با پلیس و بالاتر از آن تماس مردم با نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران می باشد مکان مقدسی است. لزوماً پرسنل و افرادی که در این تشکیلات مشغول انجام وظیفه هستند هم ضرورتاً افرادی شایسته، سالم، متدین، منضبط، خیر خواه جامعه، دوستدار انقلاب اسلامی و خدمتگذار صدیق ملت شهید پرور انقلاب اسلامی خواهند بود.

رسیدگی به مشکلات مردم، توجه به خواسته آنان نوع نگاه و برخورد اولیه پلیس با مردم، در نخستین تماس اثرات بسیار ارزنده‌ای در اذهان عمومی خواهد داشت. رسیدن به اهداف والای انتظامی که همانا خدمت صادقانه به مردم است در صورتی تحقق می‌پذیرد که پرسنل کلانتری و پاسگاه از مهارت، اطلاعات و دانش و معرفت و تجارب ارزنده حقوقی قانونی و انتظامی برخوردار باشند و به عظمت اهداف کاری خود واقف باشند.

امید است به فضل خداوند متعال اثر حاضر نیازمندیهای خدمتی دانشجویان عزیز را فراهم نماید.

علی‌نقی زمانی کیوسری